

Bruxelles, 12. lipnja 2026.
(OR. en)

10432/26

Međuinstitucijski predmet:
2025/0227 (COD)

LIMITE

CADREFIN 281	COEST 471
POLGEN 162	COLAC 87
RELEX 815	COTRA 50
ACP 60	COWEB 86
DEVGEN 100	MAMA 145
COHOM 87	MOG 120
COHAFA 51	PTOM 27
COAFR 178	ELARG 103
COASI 105	GLOBAL GATEWAY 41

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Vijeće

Predmet: Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi instrumenta
Globalna Europa
– djelomičan opći pristup

I. UVOD

1. Komisija je 16. srpnja 2025. podnijela Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Globalne Europe¹.
2. Taj je prijedlog dio paketa višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2028. – 2034. Komisija predlaže da se budućom uredbom o instrumentu Globalna Europa obuhvati i na taj način zamijeni niz postojećih instrumenata za vanjsko financiranje.²
3. Predložena indikativna omotnica za instrument Globalna Europa iznosi 200 milijardi EUR i dopunjuje se zasebnom pričuvom za Ukrajinu u iznosu do 100 milijardi EUR. Instrument se temelji na šest stupova: Europa; Bliski istok, sjeverna Afrika i Perzijski zaljev; supsaharska Afrika; Azija i Pacifik; Sjeverna i Južna Amerika i Karibi i globalni stup. Provedba će se u prvome redu odvijati putem geografskih djelovanja koja se mogu programirati, uz sastavnice koje se ne mogu programirati i koje se odnose na humanitarnu pomoć, makrofinancijsku pomoć, otpornost, konkurentnost te potrebe u vezi s krizom, mirom i vanjskom politikom. Prijedlogom se također želi povećati fleksibilnost smanjenjem broja ciljeva potrošnje, ukidanjem obvezujućih tematskih omotnica i povećanjem rezerve za nove izazove i prioritete, čime se povećava kapacitet Komisije za preraspodjelu sredstava.
4. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje o zakonodavnom prijedlogu 3. prosinca 2025.³
5. Europski revizorski sud donio je mišljenje o zakonodavnom prijedlogu 5. veljače 2026.⁴

¹ 11758/25 + ADD 1 – 4.

² Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI-GE), instrument IPA III, Instrument za Moldovu, Instrument za Ukrajinu i Instrument za zapadni Balkan te financiranje humanitarne pomoći.

³ 16674/25.

⁴ 6359/26.

II. NAPREDAK POSTIGNUT U VIJEĆU

6. Podskupina za instrument Globalna Europa Ad hoc radne skupine za višegodišnji financijski okvir (Ad hoc radna skupina za VFO – Globalna Europa) započela je s radom u rujnu 2025. i razmotrila prijedlog Komisije na 28 sastanaka. Dansko predsjedništvo objavilo je početni konsolidirani kompromisni prijedlog predsjedništva u prosincu 2025.
7. Na temelju naknadnih rasprava o pojedinim člancima i tematskih rasprava u okviru *Ad hoc* radne skupine za VFO – Globalna Europa ciparsko predsjedništvo pripremio je dodatne kompromisne tekstove predsjedništva te je 20. svibnja 2026. od Corepera zatražilo političke smjernice o tri neriješena pitanja, posebno o rezervi za nove izazove i prioritete, migracijama i prisilnom raseljavanju te provedbenim pravilima za stup Europa. Coreper je 3. i 10. lipnja 2026. održao rasprave o dvama dodatno revidiranim konsolidiranim kompromisnim prijedlozima predsjedništva⁵ s ciljem pripreme predmeta za kasnije donošenje djelomičnog općeg pristupa na sastanku Vijeća za opće poslove 16. lipnja. Na posljednjoj raspravi Corepera o nacrtu uredbe delegacije su izrazile široku potporu kompromisnom tekstu predsjedništva sadržanom u dokumentu ST 10149/26, ali s obzirom na to da su neke od njih ipak predložile nekoliko manjih izmjena, predsjedništvo je odlučilo unijeti ograničen broj ciljanih izmjena u verziju koja će se podnijeti Vijeću za opće poslove kao osnova za djelomični opći pristup Vijeća.
8. Budući da je predložena uredba dio paketa prijedloga povezanih s VFO-om, sve odredbe u tekstu koje utječu na proračun ili odgovaraju elementima koji su dio horizontalnih pregovora o VFO-u, uključujući nove važne elemente koje je dodalo ciparsko predsjedništvo, navedene su u zagradama i stoga su izostavljene iz djelomičnog općeg pristupa dok se ne postigne daljnji napredak u vezi s VFO-om. Te se odredbe u tekstu navode u uglatim zagradama. *Ad hoc* radna skupina za VFO – Globalna Europa održala je posebnu raspravu o tim odredbama na sastanku 30. travnja 2026. u prisutnosti predsjednika *Ad hoc* radne skupine za VFO i u skladu s relevantnim metodama rada, s ciljem pružanja doprinosa procjeni u okviru *Ad hoc* radne skupine za VFO.

⁵ 9734/26 i 10149/26.

III. TRENUTAČNO STANJE RASPRAVA U EUROPSKOM PARLAMENTU

9. Prijedlog se razmatra u Europskom parlamentu u okviru zajedničkog postupka odbora AFET i DEVE, a izvjestitelji su Michael Gahler (EPP, DE) i Robert Biedroń (S&D, PL). Od odbora BUDG, CONT, FEMM, LIBE i PECH zatraženo je mišljenje. Nacrt izvješća izvjestiteljâ objavljen je 17. travnja 2026. i predstavljen na zajedničkoj sjednici odbora AFET i DEVE 5. svibnja, čime je službeno pokrenuta faza sadržajnog nadzora i podnošenja amandmana u okviru odborâ. Trenutačno je predviđeno da će 15. listopada odbori AFET i DEVE usvojiti završno izvješće, a očekuje se da će se u studenome 2026. glasovati o pregovaračkom mandatu Europskog parlamenta na plenarnoj sjednici.

IV. GLAVNI ELEMENTI KOMPROMISNOG TEKSTA PREDSJEDNIŠTVA

10. Glavni elementi kompromisnog teksta mogu se sažeti kako je navedeno u nastavku.
- a) Model **upravljanja** predložen u kompromisnom tekstu jasno pokazuje veće i strukturiranije sudjelovanje Vijeća i država članica u svim fazama ciklusa provedbe. Na strateškoj razini Vijeće ima središnju ulogu zahvaljujući godišnjim strateškim raspravama utemeljenima na izvješćima Komisije o strategiji i zahvaljujući okviru za redovito izvješćivanje, čime se osigurava kontinuirano političko usmjeravanje. To je dopunjeno sustavnim protokom informacija Komisije, kao što su redovita i pravodobna ažuriranja o provedbi instrumenta, uključujući trenutačno stanje programiranja, te obvezom Komisije da uzme u obzir stajališta Vijeća.

Uloga država članica pojačana je strukturiranim savjetovanjima i čestim razmjenama informacija s Komisijom u okviru pristupa Tima Europa, uključujući zajedničke rasprave o akcijskim planovima. Iako je istaknut zahtjev da Komisija obavješćuje Vijeće i uzima u obzir njegova stajališta, postupak ispitivanja u okviru komitologije i dalje je opće pravilo za donošenje višegodišnjih okvirnih programa te akcijskih planova i mjera. Taj je postupak pojačan uključivanjem klauzule o nedavanju mišljenja i mogućnošću da se odbor sastaje u različitim formatima, uz istodobno osiguravanje primjerene koordinacije. Istodobno, upravljanje se jača putem Odbora za ulaganja u okviru Globalne Europe, u kojem države članice pružaju strateške i operativne smjernice i primaju detaljna izvješća o proračunskim jamstvima te operacijama mješovitog financiranja i financijskim instrumentima.

Kompromisnim prijedlogom osigurava se snažan proračunski nadzor jer Europski parlament i Vijeće, u skladu s Financijskom uredbom, izvršavaju ovlasti za donošenje odluka o ključnim mehanizmima fleksibilnosti, među ostalim o rezervi za nove izazove i prioritete te prijenosima među stupovima. Osim toga, u pogledu nadzora, predvidljivosti i odgovornosti, odgovarajućom razinom obveza informiranja i mehanizama savjetovanja osigurava se da se Vijeće redovito obavješćuje o ključnim fazama programiranja i ciklusa provedbe, uključujući pripremu višegodišnjih okvirnih programa, prilagodbe programiranja, mjere povezane s migracijama, delegirane akte i planove koji se temelje na uspješnosti, te da može utjecati na njih. Ti elementi zajedno pokazuju postupno znatno jačanje uloge Vijeća u upravljanju instrumentom, zahvaljujući kombinaciji strateškog usmjeravanja, političkih smjernica i ex post nadzora.

- b) Izmjenama koje se odnose na **rezervu za nove izazove i prioritete** dodatno se povećava kontrola Vijeća nad mobilizacijom i upotrebom rezerve. Konkretno, kad je riječ o autonomnim prijenosima, njima se uvodi pojačana obveza Komisije da dostavi detaljne informacije prije bilo kakve najave ili mobilizacije sredstava iz rezerve te da uzme u obzir primjedbe i prijedloge Vijeća. Nadalje, izmjenama se uspostavlja strukturiraniji i redovitiji dijalog, čime se od Komisije zahtijeva da sudjeluje u razmjenama mišljenja s Vijećem najmanje dvaput godišnje, osobito prije svake predviđene mobilizacije rezerve, te da uzme u obzir stajališta Vijeća. Raspon svrha za koje se rezerva može upotrijebiti ograničen je kako bi se osiguralo da će se mobilizacijom odgovoriti na nepredviđene okolnosti ili na nove potrebe ili izazove.
- c) Izmjene koje se odnose na **migracije i prisilno raseljavanje** odražavaju uravnotežen i sveobuhvatan pristup kojim su izričito obuhvaćene pozitivne dimenzije upravljanja migracijama, uključujući poticaje i snažniju logiku „više za više”. Istodobno se pojednostavnjuje, pojašnjava i mijenja mehanizam suspenzije povezan s obvezom partnerskih zemalja na temelju međunarodnog prava da ponovno prihvate svoje državljane, među ostalim kako bi se osigurala dosljednost s ciljnom vrijednosti službene razvojne pomoći (ODA). Njegova je učinkovitost pojačana zahvaljujući smanjenom broju izuzeća i širim popisom čimbenika koje treba uzeti u obzir prije donošenja bilo kakve odluke o suspenziji. Važno je napomenuti da se u kompromisnom tekstu zadržava ukupna prihvatljivost za ODA-u za 90 % rashoda u okviru instrumenta. Osim toga, uloga Vijeća u mehanizmu suspenzije osnažena je uvođenjem zahtjeva da se Komisija savjetuje s Vijećem o političkoj primjerenosti svake odluke u okviru mehanizma.

- d) Izmjene koje se odnose na **provedbena pravila za stup Europa** odražavaju odlučan stav mnogih delegacija da se pojača model upravljanja tako da se poveća uloga Vijeća u cijelom postupku pripreme i odobravanja planova koji se temelje na uspješnosti i koje podnose partneri u okviru tog stupa. To uključuje donošenje provedbenih akata Vijeća o okvirnim uvjetima primjenjivima na planove koji se temelje na uspješnosti i, u slučaju partnera u procesu proširenja, odobrenje pozitivne ocjene tih planova, uz zadržavanje provedbenih akata Komisije kada je riječ o partnerima iz istočnog susjedstva. Kad je riječ o Ukrajini, u predloženim načinima upravljanja u obzir se uzimaju iznimna situacija u toj zemlji i opseg potpore, što zahtijeva diferencirani pristup kako bi se osigurale predvidljivost i snažne smjernice Vijeća, među ostalim putem provedbenih akata Vijeća kojima se utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti plaćanja. Osim toga, za Ukrajinu se uvodi posebna klauzula o preispitivanju u kojoj se pojašnjava da Komisija može predložiti izmjene mehanizama upravljanja ako to bude potrebno s obzirom na razvoj situacije u toj zemlji.
- e) Izmjenama u pogledu **prihvatljivosti i davanja prednosti europskim proizvodima** čuva se načelo otvorenog i poštenog tržišnog natjecanja te se na odgovarajući način uzimaju u obzir ograničenja s kojima se suočavaju provedbeni partneri, prevladavajući tržišni uvjeti i sveobuhvatni ciljevi razvojne učinkovitosti. Istodobno se uvode strože i usmjerenije odredbe za promicanje davanja prednosti europskim proizvodima i sudjelovanja europskih poduzeća, s ciljem jačanja strateške autonomije i konkurentnosti Unije. Te su odredbe pažljivo prilagođene kako se ne bi ugrozila suradnja s drugim partnerima. U tu se svrhu izmjenama uvodi jasniji opis strateških interesa EU-a, utvrđuju ključni strateški sektori, predviđa mogućnost veće potpore u cilju sudjelovanja subjekata iz privatnog sektora iz država članica i predviđa da se pri odabiru provedbenih partnera razmatraju njihova sposobnost i spremnost za primjenu ograničenja prihvatljivosti. Osim toga, putem Odbora za globalnu Europu treba redovito obavješćivati države članice o odlukama o ograničavanju ili produljenju prihvatljivosti.

- f) Kompromisnim tekstom osigurava se da **prekomorske zemlje i područja** ispunjavaju uvjete za korištenje regionalnih i transregionalnih djelovanja koja se mogu programirati i koja se financiraju u okviru omotnica geografskih područja kojima pripadaju.
- g) **Druge izmjene koje je unijelo predsjedništvo** uključuju klauzulu o vremenskom ograničenju valjanosti kojom se trajanje instrumenta usklađuje s razdobljem sljedećeg VFO-a, jačanje ciljeva instrumenta, među ostalim većom vidljivošću u pogledu iskorjenjivanja siromaštva, zemlje u procesu proširenja i susjedne zemlje, brisanje delegiranja ovlasti Komisiji za izmjenu ciljne vrijednosti ODA-e i Priloga II. te daljnje jačanje općih načela koja se odnose na nestabilnost, rodnu osjetljivost, učinkovit multilateralizam i sudjelovanje lokalnih vlasti, civilnog društva i privatnog sektora. Kompromisni tekst sadržava poboljšane odredbe o pristupu Tima Europa. Uloga EIB-a znatno je osnažena, među ostalim ekskluzivnim omotnicama EIB-a za proračunska jamstva.

V. ZAKLJUČAK

11. Vijeće (opći poslovi) poziva se da na sastanku 16. lipnja 2026. donese djelomičan opći pristup o tekstu navedenom u dokumentu ST 10442/26.